

**A VISSZACSATOLT
KELETI ÉS ERDÉLYI ORSZÁGRÉSZ
ERDŐTERÜLETE ÉS FAELLÁTÁSUNK
JÖVŐJE**

*

ÍRTA
DR. FÖLDVÁRY LÁSZLÓ

*

BUDAPEST, 1940

HORNYÁNSZKY VIKTOR R.-T. M. KIR. UDVARI KÖNYVNYOMDA

A VISSZACSATOLT KELETI ÉS ERDÉLYI ORSZÁGRÉSZ ERDŐTERÜLETE ÉS FAELLÁTÁSUNK JÖVŐJE

★

ÍRTA

DR. FÖLDVÁRY LÁSZLÓ

★

Országos Erdészeti Egyesület Wagner Károly Erdészeti Szakkönyvtár	
Leltári szám:	116/614
Csoport szám:	I.
Raktári jelzet:	S-III IV

OEE Könyvtár
AII.EII. 2020

BUDAPEST, 1940

HORNYÁNSZKY VIKTOR R.-T. M. KIR. UDVARI KÖNYVNYOMDA

A VISSZACSAJÁTOLT
KELETI ÉS ERDÉLYI ORSZÁGRÉS
ERDŐTERÜLETE ÉS FAELLÁTÁSUNK

JÖVŐJE

KÜLÖNLENYOMAT
A „MAGYAR STATISZTIKAI SZEMLE”
1940. (XVIII.) ÉVFOLYAMÁNAK 8–9. SZÁMÁBÓL

OEE Könyvtár
Áll. ill. 5050

Magyar Könyvtár Szövetség
Könyvtárak Központja
1851

BUDAPEST 1940

HORNÁNYSNKY VIKTOR R. T. M. KIR. UDVARI KÖNYVTÁR

A visszacsatolt keleti és erdélyi országrész erdőterülete és faellátásunk jövője.

Résumé. Selon le Registre forestier tenu par les services du ministère de l'Agriculture de Hongrie, les territoires oriental et transylvain recouverts avaient en 1918 2,739.006 arp. cad. de forêts (1,576.201 ha). D'après la Statistica Agricola pe anul 1937, publiée par le ministère de l'Agriculture et des Domaines de Roumanie, ils en avaient, vers l'époque où parut cet ouvrage, 2,352.697 arp. cad., soit 1,353.894 ha.¹⁾ Il y eut donc sous le régime roumain une forte diminution: 386.309 arp. cad. (222.307 ha). Mais il faut tenir compte du fait que la réforme agraire roumaine a utilisé, surtout pour créer des pâturages communaux, des terrains forestiers de pentes tellement escarpées qu'ils n'étaient propres qu'à la sylviculture. Or, si on suppose que pour cette raison ceux-ci n'aient guère été déboisés, la superficie forestière des territoires recouverts peut être évaluée à environ 2,400.000 arp. cad. (1,381.115 ha).

Donc, d'après les chiffres du ministère de l'Agriculture et des Domaines de Roumanie, et en tenant compte, de la manière indiquée par nous, de ce que certains comitats ne furent pas entièrement recouverts, la superficie forestière de ces territoires était en 1937 de 2,352.697 arp. c. D'après cette donnée, la superficie forestière recouverte représente 43,5% de celle de nos territoires annexés par la Roumanie.

Des territoires que nous venons de recouvrer, 31,3% sont des surfaces forestières; cette proportion est de 29,6% pour nos anciens territoires laissés à la Roumanie par la Sentence de Vienne d'août 1940.

Du fait des deux Sentences de Vienne et de la réincorporation de la Subcarpathie, la superficie forestière de la Hongrie s'est élevée, de 2,074.060 arp. c. (1,193.548 ha), à 5,861.021 arp. c. (3,372.810 ha), augmentant de près du triple. De la superficie de la Hongrie de Trianon, 12,7% étaient des forêts;

¹⁾ Pour la superficie forestière des comitats en partie recouverts, les données roumaines ont été réduites selon les proportions fournies par le Registre forestier de 1918.

cette proportion est de 21,0% pour la Hongrie d'aujourd'hui. De sorte que la Hongrie s'est mise, du niveau des pays pauvres en forêts, à celui des pays dont la superficie forestière n'est ni trop grande ni trop petite.

Sur les territoires oriental et transylvain recouverts, la superficie forestière comprend 21,0% de forêts de chênes, 43,8% de forêts de hêtres, y compris les autres arbres feuillus moins importants et moins fréquents, et 35,2% de sapinières. Ainsi donc, la superficie de nos forêts de chênes, de hêtres et d'autres arbres feuillus a augmenté d'un tiers, et celle des nos sapinières a triplé (elle a septuplé par rapport à la Hongrie de Trianon).

Cela va améliorer fort notre approvisionnement en bois. Selon les prévisions, notre production annuelle de bois représentera désormais 1,68 million de m³ dans les forêts de chênes, 3,84 millions de m³ dans les bois de hêtres et d'autres arbres feuillus, 2,30 millions de m³ dans les forêts de sapin, au total 7,82 millions de m³ (soit 325,3 mille wagons de bois de chauffage, 110,7 mille wagons de bois feuillus à usage technique et 129,4 mille wagons de bois de sapin à usage technique).

En 1931-37, notre pays a produit par an en moyenne pour 158 mille wagons de bois de chauffage; pendant le même temps, pour cette sorte de bois nos importations annuelles représentaient 26,9 mille wagons. Notre consommation de bois de chauffage représentait alors par an environ 185 mille wagons, soit 2,1 q par tête d'habitant. Comme pour le chauffage, les habitants de la Zone nord et de la Subcarpathie recouvertes emploient du bois (les citadins de notre territoire dit de Trianon, surtout du charbon), notre consommation par tête d'habitant a, pour le bois de chauffage, monté en 1939, s'élevant à 2,36 q; et il est probable que sur les territoires oriental et transylvain recouverts, pauvres en charbon, elle sera également à peu près de 2,36 q. Donc, pour l'avenir, notre consommation annuelle de bois de chauffage peut être évaluée à une quantité remplissant 324 mille wagons; s'il en était ainsi, notre production de bois pourrait être utilisée complètement.

Quant aux bois feuillus à usage technique, notre exportation, déjà considérable, augmentera probablement.

En bois de sapin à usage technique, la Hongrie de Trianon a produit en 1931—37 par an en moyenne pour 8.000 wagons. Sous ce rapport, nos importations représentaient alors 81 mille wagons, et notre consommation 89 mille wagons. Si pour cette sorte de bois notre consommation grandit à raison de l'accroissement de la population, dû à l'augmentation de notre territoire, il est probable que notre consommation sera par an en moyenne de près de 138 mille wagons, de sorte que toutes les années nous aurons besoin d'importer une quantité de bois de sapin remplissant environ 9.000 wagons. Cependant, comme les territoires recouverts n'ont pas beaucoup de citadins, on peut supposer que nous n'aurons pas besoin d'importer de bois de sapin; et s'il en était en effet ainsi, la Hongrie se suffirait à elle-même pour le sapin de construction.

*

Az első mondat a köszöntés legyen, mely Hozzád száll, gyönyörűséges, drága Föld: Erdély! Elnyom és lenyüggöz most, — a keblünkbe zárás szent pillanatában — minden más szót, gondolatot az üdvözlés túlaradó

szava, mely a határtalan boldogság mámorából fakad!

Egy egész évezred magyar könnyével, kacajával, százezreink szent vére hullásával magyarrá avatott dicső Bércek: Kárpátok erdőkincsektől terhes láncai: ékesítsétek fel ismét, övezzétek körül az eljövendő újabb évezredekre örökszép Hungária hattyú vállának rónáit, hullámos keblének ékes halmain s bizonyítsátok be ország-világ előtt az örök igazságot, hogy a legszebb ékszer is igazából csak királynői termeten mutat! Gazdagítsátok eszmei és anyagi gazdagságokkal és termékenyítsétek meg nemzetünk lelki és testi életét; adjátok vissza nekünk azt a kielégített nemzeti vágyakból eredő meglegedettséget, a nemzeti termelés és fogyasztás összhangjából kisugárzó életharmóniát, amelyet 20 keserves éven át olyan nélkülöztünk, amelyért annyit megszenvedtünk és kellett küzdenünk!

De minden szófestésnél többet mond a valóság s szebben, díszesebben beszélnek a jövő magyar életet és ennek területét jel-

1. A visszacsatolt és Romániában maradt keleti és erdélyi részek erdőterülete a különböző adatforrások szerint.

Superficies forestières des territoires oriental et transylvain recouverts et de ceux laissés à la Roumanie; suivant diverses sources.

A forrás megjelölése — Sources	Erdőterület — Superficies forestières		
	a visszacsatolt részen dans la partie recouverte	a Romániában maradt részen dans la partie laissée à la Roumanie	összesen au total
A) Kataszteri holdakban ³⁾ — En arpents cad.³⁾			
1910. évi földadókataszter — <i>Cadastré pour l'impôt foncier, 1910</i>	2,734.760	3,520.222	6,254.982
1918. évi erdőtütrzkönyv — <i>Registre des forêts, de 1918 . . .</i>	2,739.006	3,680.505	6,419.511
A román statisztikai hivatal 1937. évi kiadványa ¹⁾ — <i>Publication pour 1937 de la Statistique Générale de la Roumanie</i> ¹⁾	2,546.168	3,407.824	5,953.992
A román földművelésügyi és uradalmi minisztérium 1937. évi kiadványa ²⁾ — <i>Publication pour 1937 du ministère de l'Agricult. et des Domaines de Roumanie</i> ²⁾	2,352.697	3,058.506	5,411.203
B) Százalékos megoszlás — %			
1910. évi földadókataszter — <i>Cadastré pour l'impôt foncier, 1910</i>	43·7	56·3	100·0
1918. évi erdőtütrzkönyv — <i>Registre des forêts, de 1918 . . .</i>	42·7	57·3	100·0
A román statisztikai hivatal 1937. évi kiadványa — <i>Publication pour 1937 de la Statistique Générale de la Roumanie . .</i>	42·8	57·2	100·0
A román földművelésügyi és uradalmi minisztérium 1937. évi kiadványa — <i>Publication pour 1937 du ministère de l'Agricult. et des Domaines de Roumanie</i>	43·5	56·5	100·0

¹⁾ „Statistica Agricola a Romaniei in 1937.“ — ²⁾ „Statistica Agricola pe anul 1937.“ — ³⁾ 1 kataszteri hold = 1·737726 hektár. — 1 arpent cadastral = 1·737726 ha.

lemző, máskor pedig sokak által oly száraznak vélt számadatok. Az én kezembe jövő anyagi életünk egyik bázisának, az erdőnek, a visszatért erdélyi területek s ezzel együtt az új Magyarország erdészetének néhány vonással megismertetésére adatott a toll. Gyenge szavakkal fel fogom vázolni erről a tárgykőről egyik számadatot a másik után és a szürke szavak, számok ahogy majd egymásba összefonódnak, egyik a másikat fényesíti, színezi, világosítja meg és végül a száraz adathalmaz a legdíszesebb képként bontakozik az olvasó elé. És látnivaló lesz, hogy mindez semmiesetre sem az író érdeme: Erdélyről, annak erdeiről nem a gyarló ember ír, ez a tárgykör önmaga beszél s önmagát iratja meg.

Már maga a szó: „Erdély“, eredeti alakjában „Erdőelve“ kapcsolatos az erdővel s erdöntúli országrészt jelent. De erdővel kapcsolatos minden fája, erdővel terhesek bércei, hegyháta; itt óriási tölgyes, ott zúgó bükkös, amott haragoszöld fenyves tör ég felé s vízi Istenhez az ember imáját s a bőkezű áldásért hálaadását.

Mindezt: az erdélyi erdők rengetegét számbavenni csak látszatra könnyű, a valóságban azonban korántsem olyan egyszerű feladat! Ahány adat, annyiféle szám (lásd az 1. számú összeállítást); melyiket fogadjuk el hát helyesnek, melyikre építsünk ezek közül, mint amelyik a mai helyzetet legjobb tudomásunk s meggyőződésünk szerint a leginkább közelíti meg?

A második bécsi döntéssel Magyarország-hoz visszacsatolt keletmagyarországi és erdélyi területeken az 1910. évi magyar földadókataszter szerint 2,734.760 kataszteri hold erdő állott. Az erdők törzskönyve ugyanitt 1918-ban 2,739.006 kataszteri hold erdőt tartott nyilván. Ez a két adat, melyeknek pedig egészen más forrása volt, még csodálatosan fedi egymást, különösen, ha azt is tekintetbe vesszük, hogy nyolc teljes év ékelődött a kettő közé. Az erdőterület állandó apadásának tudatában a későbbi keletű erdőtörzskönyvi adatot hajszálnyira —

néhány száz vagy ezer kat. holddal — még mintha magasnak kellene tartanunk, de ez olyan lényegtelen eltérés, hogy csak az abszolút számértékekben nyilvánul meg.

Mindazonáltal, bármennyire is összehangban állanak egymással, nagy merészség lenne ebből a két adatból a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi részek erdőterületének mai kiterjedésére következtetnünk. Ezek az adatok már igen avultak, s legfeljebb arra alkalmasak, hogy a mai állapottal párhuzamba állításuk módszerével következtethessünk arra a közismert pusztulásra, amely az erdélyi erdők területében a román uralom alatt végbement.

Rendelkezésünkre áll azonban két román forrásból származó adat is. Mindkettő az 1937. év állapotát tünteti fel, vármegyénként részletezve. A román központi statisztikai hivatal kiadásában 1938-ban megjelent „Statistica Agricola a Romaniei in 1937.“ című kötet az összes román uralom alá került erdélyi, kelet- és délmagyarországi vármegyék erdőterületét 5,953.992 kat. holdnak tünteti fel, a román földművelésügyi és uradalmi minisztérium kiadásában ugyanakkor megjelent „Statistica Agricola pe anul 1937.“ című kiadvány ellenben ezt a területet már csak 5,411.203 kat. holdnak ismeri. E két számadat között mutatkozó több, mint félmillió kataszteri holdas, éppen 10,0%-os eltérés előtt tanácstalanul kellene megállanunk, ha nem tudnók, hogy a román statisztikai hivatal a földadókataszteri, a földművelésügyi és uradalmi minisztérium pedig az erdőtörzskönyvi nyilvántartás adatait bocsátotta közre. Az erdők kiirtásának, földreform céljaira igénybevételének kimondása s közlegelővé, szántófölddé átalakításának engedélyezése a földművelésügyi és uradalmi minisztérium hatáskörébe tartozik. Az erdők nyilvántartási törzskönyve tehát, amely ugyanennek a minisztériumnak, illetve szerveinek vezetése alatt áll, nyilván közvetlenebbül s hamarabb idomulhatott az élethez s ennek változásaihoz, mint a földadókataszter. Felte-

hető tehát, hogy a két nyilvántartás között az eltérés csupán ilyen időbeli tényezőből ered, abból, hogy az erdők sorából kibocsátott területeket az erdészeti nyilvántartásokból már törölték, a földadókataszterben ellenben legnagyobb részét még nem írták át a lényeges új művelési ágra. Ez a megfontolás azt jelenti, hogy a földművelésügyi és uradalmi minisztérium által közölt, jelentékenyen kisebb erdőterületadatot kell elfogadnunk, mint amely a mai helyzetet a legnagyobb valószínűség szerint a leginkább felel.

Hogy az *ebben csak a vármegyék egész területére kimutatott adatokból* a részben visszacsatolt vármegyékre s az egésznek összegeként a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi rész egész erdőterületére is következtethessünk, azt a módszert alkalmaztuk, hogy mindenekelőtt megállapítottuk az erdők törzskönyvéből községhatáronként összegezés által az 1937. évi román közigazgatási beosztás szerinti vármegyék 1918. évi erdőterületét. Ezután ugyancsak községhatáronként végrehajtott összegezéssel kimutattuk a csak részben visszacsatolt megyetesteken 1918-ban volt erdőterületet. Feltételeztük, hogy a kérdéses megosztott vármegyén a románok által 1937-ben kimutatott erdőterületet ugyanolyan arányban kaptuk vissza, mint amilyen arányban jelentkezik 1918-ban a visszacsatolt részen az erdőterület a vármegye egész erdőterületéhez képest. Vagyis a vármegyén 1918-ban volt s 1940-ben visszacsatolt erdőterület és az egész erdőterület hányadosát megszoroztuk az 1937. évi egész erdőterülettel. Az eredményt a 2. számú összeállítás tünteti fel. Ez a számítás bár csak becslés jellegű, hibaforrása mindössze a kiírtott területek bizonytalanságában rejlik, így még jobb híjján elfogadható, különösen, ha tekintetbe vesszük, hogy nagyobb mértékben megcsonkított román közigazgatási beosztás szerinti vármegye csak kettő van: Bihar és Kolozs s az ezekre alkalmazott egyébként az adott viszonyok között legtökéletesebb

becslés eredménye az országos végeredményt nagymértékben nem befolyásolhatja.

A 2. számú összeállításból tájékozódást szerzünk arról, hogy a *Magyarországhoz visszakerült erdőterület 1937. végén a román földművelésügyi és uradalmi minisztérium adatai s a kiegészítő becslés szerint 2,352.697 kataszteri holdra rúgott s ennek birtokba vétele által a 42,3%-ban visszacsatolt keleti és erdélyi részeknek erdőterületéből 43,5%-ban részesedtünk. A hazatért rész erdőkben bővelkedőbb tehát, mint az ottmaradt; ezt különben erdősültségi %-a (31,3%) is érzékelteti. A trianoni időkben Romániába kebeleztetett országrész egész területét az 1937. év végén 30,2%-ban borították az erdőségek, a második bécsi döntés után is Románia határai között maradt országdarabnak területén pedig 29,6%-os volt a térfoglalásuk.*

Magyarország erdőségénységébe, amelynek 20 évig ránkfeküdt fojtó kódét az 1938. és 1939. évi területnyereségek sem tudták teljesen eloszlatni, az 1940. évi gyarapodás már gazdagságot hozott. A kétmillió kataszteri holdat alig meghaladott trianoni erdőterületadatunkat tavaly közel három és félmillió kataszteri holdas számadat váltotta fel s erre most, az erdélyi határtágulás folyamánként kerekén 5,861.000 kataszteri hold következik s ez a trianoni Magyarország összes erdeinek 282,6%-ával, közel háromszorosával egyenlő. A visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi rész erdősültségi aránya, az összes területhez viszonyításból adódó már említett 31,3% ennek a gazdagságnak újabb oldalról való számbeli kifejezése csupán, amelyet egy sorba állítva a trianoni magyarországi hasonlóan képzett 12,7%-kal és az 1939. év alkonya Magyarországnak 17,0%-ával minden másnál meggyőzőbben érzékelteti azt a nagy eltérést, amely ebben az új Magyarország régebbi és újabb részei között megmutatkozik. Felét sem teszi ki a hazatért erdélyi és keletmagyarországi terület a trianoni Magyarország összes területé-

2. Erdély és Keletmagyarország visszacsatolt és Romániában maradt részének erdőterülete a román megyebeosztás szerint 1937-ben különböző adatforrásokból kiszámítva.

Superficies forestières des territoires transylvain et oriental recouverts et de ceux laissés à la Roumanie; en 1937, selon la division départementale roumaine et des calculs faits d'après divers ouvrages.

A vármegye Comitats	Erdőterület kataszteri holdakban a vármegye — <i>Superficie forestière en arp. cad.</i>					
	egész területén sur le terri- toire total du	visszacsatolt részén — dans la partie re- couvée du	vissza nem csa- tolt részén — dans la partie non recouvée du	egész területén sur le terri- toire total du	visszacsatolt részén — dans la partie re- couvée du	vissza nem csa- tolt részén — dans la partie non recouvée du
	a román központi statisztikai hivatal kiadványa alapján ¹⁾ — comitat, d'après une publication de la Statistique centrale de la Roumanie ¹⁾			a román földművelésügyi és -uradalmi minisz- térium kiadványa alapján ²⁾ — comitat, d'après une publication du ministère de l'Agriculture et des Domaines de Roumanie ²⁾		
Beszterce-Naszód . . .	298.673	298.673	—	288.396	288.396	—
Bihar	403.047	122.536	280.511	305.201	92.789	212.412
Câmpulung	12.232	12.232	—	12.232	12.232	—
Csik	299.576	299.576	—	281.998	281.998	—
Háromszék	301.952	292.811	9.141	286.927	279.622	7.305
Kis Küküllő	52.827	133	52.694	53.699	133	53.566
Kolozs	237.647	116.778	120.869	207.717	102.071	105.646
Máramaros	276.552	276.552	—	256.840	256.840	—
Maros-Torda	368.905	367.986	919	361.829	360.910	919
Nagy-Küküllő	146.393	1.103	145.290	141.661	1.103	140.558
Szatmár	208.279	208.279	—	171.613	171.613	—
Szilágy	178.964	178.964	—	155.738	155.738	—
Szolnok-Doboka	192.979	192.612	367	177.251	176.884	367
Udvarhely	181.064	177.933	3.131	175.499	172.368	3.131
Alsó-Fehér	180.288	—	180.288	157.695	—	157.695
Arad	284.232	—	284.232	258.688	—	258.688
Brassó	211.712	—	211.712	206.281	—	206.281
Fogaras	132.211	—	132.211	123.344	—	123.344
Hunyad	590.331	—	590.331	584.287	—	584.287
Krassó	400.356	—	400.356	289.989	—	289.989
Szeben	280.878	—	280.878	245.571	—	245.571
Szörény	483.973	—	483.973	463.216	—	463.216
Temes-Torontál	78.491	—	78.491	61.213	—	61.213
Torda-Aranyos	152.430	—	152.430	144.318	—	144.318
Összesen — Total	5,953.992	2,546.168	3,407.824	5,411.203	2,352.697	3,058.506

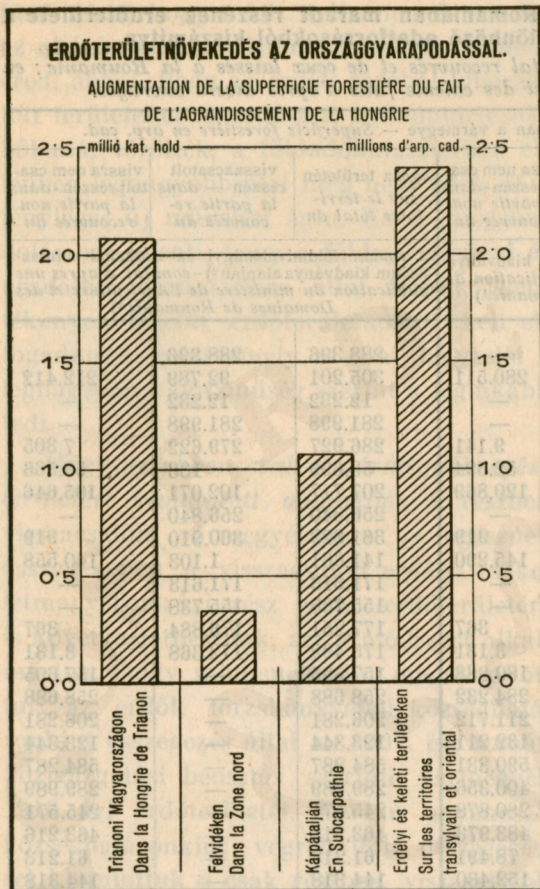
¹⁾ „Statistica Agricola a Romaniei in 1937.“ — ²⁾ „Statistica Agricola pe anul 1937.“

nek, mégis mintegy 350 ezer kataszteri holddal, 17,0%-kal több erdő van rajta, mint amazon. És általa Magyarország mai erdő-sültségét már a 21,0%-os viszonzszám érzékelteti. Ez egyszersmind azt is jelenti, hogy Magyarország az erdőszegény államok sorából az átmeneti jellegűek közé lépett elő.

A fentebb leírtakban, de további vizsgálódásaink útjain is kereken 2,400.000 kataszteri holdnak vettük az erdélyi és keletmagyarországi ismét szabad magyarrá vált országdarab mai erdőterületét. Véleményünk szerint ez a számadat fejezi ki leghibebben a valóságot. Benne a román földművelésügyi és uradalmi minisztérium 1937. évi adatközlése s az ebből levezetett 2,352.697 kataszteri holdas szám jut érvényre és egy korrekció, amelynek tápot az a megfontolás adott, hogy nyilván nem

minden olyan erdőterület szűnt meg végérvényesen erdő lenni, amelyet bármi okból, de különösképen közlegelőjuttatás címén az erdők sorából töröltek. A más művelési ágba átírt erdőterületeknek, miként Kárpát-alján, bizonyára tekintélyes hányada lesz itt is az olyan, amely meredek fekvésénél fogva másra, mint erdőművelésre nem alkalmas és amelyen, belátva a természet elmentmondást nem tűrő örök törvényeit, meghátráltak az érdekeltek a tervbevett erdőirtás gyakorlati végrehajtása előtt.

Az 1937. év végi román közlésből következtetett mennyiségnek még ilyen, pedig könnyen lehet, hogy elhibázott önkényes felkerekítése után is több, mint 300.000 kataszteri hold román uralom alatt végrehajtott erdőirtást, erdőművelési ág megszüntetést kell tudomásul vennünk,

M. St. Sz. 1940.

R. H. de St. 1940.

mint a román uralomnak élénk topanó legelső erdészeti tárgyú szaktevékenységét. Később fog kiviláglani, hogy ez az erdőirtás oly területeken és olyan célból történt-e, hogy az erdélyi gazdasági élet gazdagodását jelentheti, vagy pedig elkopárosodást és ezzel a szegényedést rejti tarisznyájában.

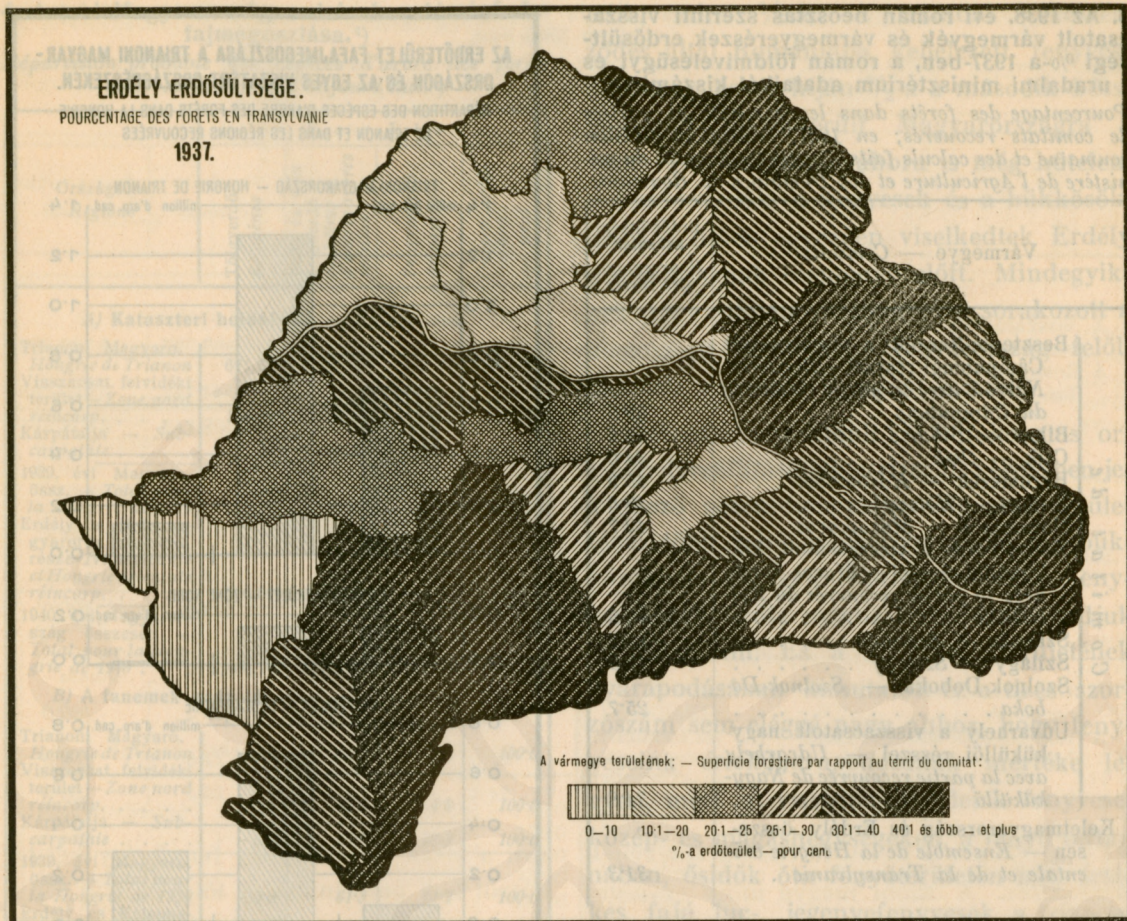
A belső területi megoszlást vizsgálva a román közigazgatási beosztás szerinti vizsacsatolt vármegyék és vármegyérészek között egyet találunk: Maros-Tordát, amelyen az összes erdőterület meghaladja a 300.000 kataszteri holdat. De ide sorozható a néhány évig a moldvai Câmpulung-megyéhez csatolt részeivel kiteljesített Beszterce-Naszód és nem sokkal marad el ettől a határértéktől Csík és csonka Háromszék vármegye összes erdőterülete sem. Két és fél százezer kataszteri hold erdőterülete van a román uralomból szabadult Máramarosnak,

de az erősen megcsonkított Bihar és Kolozs kivételével minden más megye területén is meghaladja az erdők kiterjedése a 150.000 kataszteri holdat, pedig az ilyen megyék trianoni viszonylatban a legtöbb erdejű vármegyék kivételes szerepét töltötték be.

Az erdősültség mértéke, amelyet nem a területi adat, hanem az erdőterületnek az összes területtel szembeállítása és az ebből kiadódó viszonyszám fejez ki, a legsűrűbbnek, 45,0%-on fölülnek Háromszékben és Maros-Tordában mutatkozik; 40%-on fölül van még az erdősültség Máramarosban és megközelíti ezt a mértéket a felsoroltakkal együtt a Keleti Kárpátokon örökdő Beszterce-Naszódban is. A Hargitának keleti és nyugati székely megyéje: Csík és Udvarhely egyivású, az egyik 34,0, a másik 34,8%-os. Szatmár és Szolnok-Doboka szamosvidéki összefüggő tömbje erdősültségben a 20 és 30% között, a Kőrös és Kraszna vidéke (Bihar, Szilágy), valamint Kolozs vármegye pedig a 15 és 20% között helyezkedik el.

A területi megoszlás vizsgálatának még kisebb területegységeig való további elmélyítése által a mélyből újabb ismeretkincseket hozhatnánk felszínre. Ennek azonban most, az országgrészfelszabadulás eredményeinek első általános összegezése idején még nincs helye. Különben is, a legfontosabbat már az eddig mondottakból is meg lehet állapítanunk, azt, hogy nemcsak a legutolsó hetek felejthetetlen eseményei során visszaszerzett országdarab, mint egész, dicsekedhetik magas erdősültségi arányával, hanem annak egyes részei, közigazgatási egységei külön-külön is mint vetélkednek egymással az erdősültségben és mint helyeznek nagy és még nagyobb erdőterületet a meggazdagodott Hungária lábai elé.

Alapvető jelentőségű még a fajajmegoszlás kérdésének ismerete. Tudott dolog, hogy miként minden bányaterméknek más és más a rendeltetése, úgy az egyes fafajok is eltérő hivatást töltenek be a gazdasági élet asztalán. Az egyik inkább épületi fa, a má-

M. St. Sz. 1940.

R. H. de St. 1940.

sik fafaj szerszámfát, a harmadik tűzevalót szolgáltat s nem mindegy az, hogy olyan fafajú erdőket kaptunk-e vissza, amelynek termékeiből eddig is bővíben voltunk, vagy olyanokat, amiből több-kevesebb hiányt szenvedtünk.

Általában az elsősorban tölgyfából nyert lomblevelű kemény műszaki fa volt az, amelyből az 1939. év Magyarországa bizonyos fölöslegekkel rendelkezett; rendes gazdasági viszonyok idején az elsősorban bükkfából kitermelt tűzifának is kielégítő mennyiségben kellett volna az ország határain belül rendelkezésre állania; ezzel szemben a fenyveseknek Kárpátaljával pedig megsokszorozódott területében még mindig igen nagy hézag tátongott ahhoz, hogy az országot hazai termelési épületi fában és más fenyőből készülő választékban kielégítően ellátottnak lehetett volna tekintenünk.

A felvidéki és kárpátaljai területekkel megnagyobbodott Csonka-Magyarországközel három és félmillió kataszteri holdat képviselő erdőterületéből az 1939. év végén kimutatott adatok szerint kerekén 900.000 kataszteri hold, 26.0% volt a tölgyerdők területe, 2.1 millió kataszteri holdat, 61.3%-ot foglaltak el a bükkösök és az ide sorozott kisebb jelentőségű egyéb lombfajok, míg közel 440 ezer kataszteri holddal, 12.7%-kal kertes magoknak részt a fenyvesek.

Milyen más számadatok ötlenek szemünk elé akkor, ha adattárunkban a visszatolt erdélyi és keletmagyarországi területek fafajmegoszlására lapozunk át. A bükk- és más lombfa ugyan itt is megtartja uralkodó szerepét, de már nem olyan fölényesen, már nem abszolút, csak relatív többséggel (1,050.000 kat. hold, 43.8%). A külön kimutatott tölgyesek ugyancsak ki-

3. Az 1938. évi román beosztás szerinti visszacsatolt vármegyék és vármegyerezek erdősültségi %-a 1937-ben, a román földművelésügyi és uradalmi minisztérium adataiból kiszámítva.

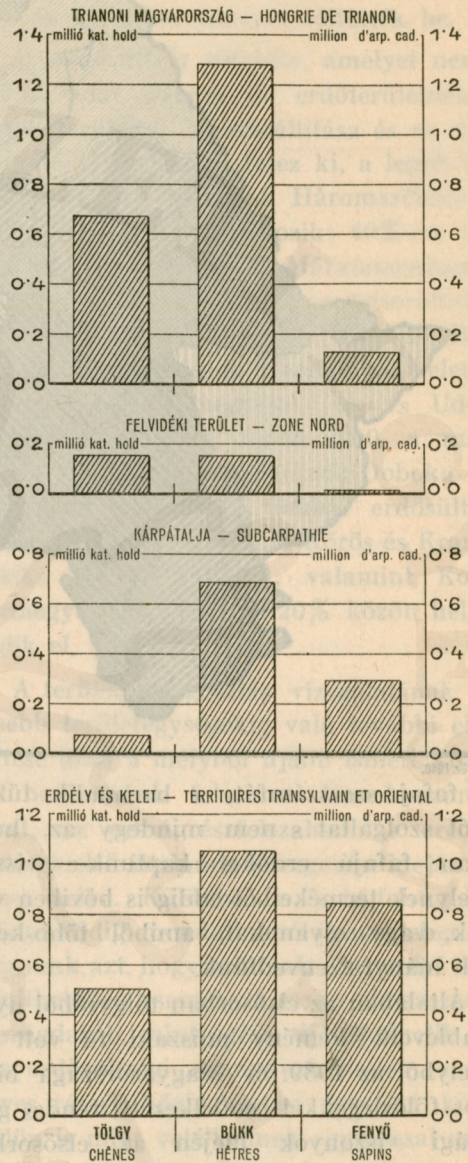
Pourcentage des forêts dans les comitats et parties de comitats recourrés; en 1937, suivant la division roumaine et des calculs faits d'après les données du ministère de l'Agriculture et des Domaines de Roumanie.

Vármegye — Comitats	Erdősültségi százalék Pourcentage des forêts
Beszterce-Naszód a visszacsatolt Câmpulungi résszel — Beszterce-Naszód avec la partie recourrée du Câmpulung	39.5
Bihar — Bihar	15.6
Csik — Csik	34.0
Háromszék — Háromszék	45.9
Kolozs — Kolozs	18.6
Máramaros — Máramaros	42.7
Maros-Torda a visszacsatolt kis-küküllői résszel — Maros-Torda avec la partie recourrée du Kis-küküllő	45.3
Szatmár — Szatmár	23.1
Szilágy — Szilágy	17.3
Szolnok-Doboka — Szolnok-Doboka	25.7
Udvarhely a visszacsatolt nagy-küküllői résszel — Udvarhely avec la partie recourrée de Nagy-küküllő	34.8
Keletmagyarország és Erdély összesen — Ensemble de la Hongrie orientale et de la Transylvanie	31.3

sebb arányban (506.000 kat. hold, 21,0%) vannak képviselve, mint az 1939. évi országterületen. Ezzel szemben a magyar gazdasági élet által eleddig annyira hiányolt fenyőnek területe kétszerannyi itt, mint amott (844.000 kataszteri hold) s a románok uralma alól visszakerült összes erdőknek több, mint $\frac{1}{3}$ -át (35,2%) foglalja el. (Lásd a 4. számú táblázatot.) Mindent összegezve megnyugvással lehet megállapítanunk, hogy a román fogságból imént szabadult területeken igen értékes fajú erdők vannak, a fajajmegoszlás itt a nagyobb gazdasági jelentőségű fajok javára billen és sokkal kedvezőbb alakul, mint azon az országterületen, amely a hazatért területtestvért keblére ölelte. De mennyivel előnyösebb alakulás ez még a kárpátaljai erdők fajajmegoszlásánál is, ahol a lomboserdők legértékesebbje, tölgyes alig van s a fenyves részesedése a 30% alatt maradt.

AZ ERDŐTERÜLET FAJAJMEGOSZLÁSA A TRIANONI MAGYARORSZÁGON ÉS AZ EGYES VISZATÉRT ORSZÁGRÉSZEKEN.

RÉPARTITION DES ESPÈCES D'ARBRE DES FORÊTS DANS LA HONGRIE DE TRIANON ET DANS LES RÉGIONS RECOUVRÉES

M. St. Sz. 1940.

R. H. de St. 1940.

Még érdekesebb, hogy ezt a kedvezőbb kifejlődést a visszatért területek javára akkor is meg lehet állapítanunk, ha a Románianak visszamaradt erdélyi területekkel vonjuk meg a párhuzamot. (Lásd az 5. számú összeállítást.) Ez utóbbiaknak még $\frac{1}{6}$ -át sem teszi ki a fenyves (14,8%), a visszacsatoltaknak ellenben, mint említettük,

4. A mai Magyarország erdeinek valószínű fajmegoszlása.¹⁾

Répartition probable des espèces d'arbre des forêts dans la Hongrie d'aujourd'hui.¹⁾

Országrészek Régions	F o r é t s			
	Tölgyerdő de chênes	Bükk és más lomberdő de hêtres et d'autres arbres feuillus	Fenyveserdő de sapins	Összes erdő- terület au total
A) Kataszteri holdakban. — En arp. cad.				
Trianoni Magyaró. Hongrie de Trianon	671.339	1,279.358	123.363	2,074.060
Visszacsat. felvidéki terület — Zone nord réincorp.	158.043	154.131	15.455	327.629
Kárpátalja — Sub- carpathie	71.360	688.451	299.521	1,059.332
1939. évi Magyaró. össz. — Total pour la Hongrie de 1939	900.742	2,121.940	438.339	3,461.021
Erdély és Keletmagyarországi visszacs. része - Transylvanie et Hongrie orientale réincorp.	506.000	1,050.000	844.000	2,400.000
1940. évi Magyarország összesen — Total pour la Hongrie de 1940	1,406.742	3,171.940	1,282.339	5,861.021
B) A fajok százalékaiban. — Pourcentage des espèces d'arbre.				
Trianoni Magyaró. Hongrie de Trianon	32.4	61.7	5.9	100.0
Visszacsat. felvidéki terület — Zone nord réincorp.	48.2	47.0	4.8	100.0
Kárpátalja — Sub- carpathie	6.7	65.0	28.3	100.0
1939. évi Magyaró. össz. — Total pour la Hongrie de 1939	26.0	61.3	12.7	100.0
Erdély és Keletmagyarországi visszacs. része - Transylvanie et Hongrie orientale réincorp.	21.0	43.8	35.2	100.0
1940. évi Magyarország összesen — Total pour la Hongrie de 1940	24.0	54.1	21.9	100.0
C) Az országrészek százalékaiban. — Pourcentage pour chaque région.				
Trianoni Magyaró. Hongrie de Trianon	47.7	40.3	9.6	35.4
Visszacsat. felvidéki terület — Zone nord réincorp.	11.2	4.9	1.2	5.6
Kárpátalja — Sub- carpathie	5.1	21.7	23.4	18.1
1939. évi Magyarország összesen — Total pour la Hongrie de 1939	64.0	66.9	34.2	59.1
Erdély és Keletmagyarországi visszacs. része - Transylvanie et Hongrie orientale réincorp.	36.0	33.1	65.8	40.9
1940. évi Magyarország összesen — Total pour la Hongrie de 1940	100.0	100.0	100.0	100.0

¹⁾ Az 1939. évi Magyarországra és részeire vonatkozóan az 1939. évvégi hivatalos megállapítás szerint, a visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi területekre nézve pedig a szövegben ismertetett számítás alapján.

¹⁾ Pour la Hongrie de 1939 et ses régions, d'après les chiffres officiels de la fin de la même année; pour les territoires transylvain et oriental recouverts, d'après les calculs indiqués dans le présent article.

több, mint $\frac{1}{3}$ -át. A trianoni békeszerződés által Romániába kebelezett fenyveserdőknek kevés híján $\frac{2}{3}$ -a a második bécsi döntéssel visszakerült Magyarországra s csak $\frac{1}{3}$ -a maradt továbbra is még hűtlen. A lomboserdők, a tölgyesek és a bükkösök, megközelítően egyezően viselkedtek Erdély megosztásának eseménye előtt. Mindegyiknek nagy általánosságban $\frac{1}{3}$ -a sorakozott a megosztott területnek Magyarország felőli oldalára s a többi $\frac{2}{3}$ odaát maradt.

Összegezve az elmúlt két év fokozatos országhelyreállításának a vizsgált kérdésben jelentkező végeredményeit, a tölgyesek területének több, mint megkétszereződését, a bükkösöknek megkétfélszereződését, a fenyvesekének pedig megtízszereződését tudjuk megállapítani. És a fenyvesek területének gyarapodásában kimutatott ez a tízes szorzószám sem eléggé nagy ahhoz, hogy fenyveseink értékgyarapodásának mértéke legyen, mert a visszatért területek fenyvesei közép- és magashegységeken, a fenyő otthonában, ősidők óta fenyőterületen nőtt értékű fajú luc-, jegenyefenyvesek, a trianoni Magyarország fenyvesei pedig csaknem teljességükben nem mások, mint a fenyőhiány miatt szükségből telepített, továbbá a kopárok, futóhomokon és állományelegyítésre alkalmazott kisebb értékű fajokból álló fenyves fiatalosoknak vígasz-serege.

Az egyes fajajcsoportok területi elhelyezkedéséről vármegyei részletezéssel a 6. számú kimutatás tár elénk érdekes adatokat az 1918. évi erdőtörzskönyvi összeállítás és a régi magyar megyebeosztás alapul vételével. Kis-Küküllő román uralomból szabadtul része nem számottevő, ennek taglalásától tekintsünk el. A többiek közül egészen rendhagyó fajajmegoszlással kiütözik Csík vármegye. Erdőségeiből közel $\frac{9}{10}$ rész a fenyvesekre esik. A román megszállás alól visszakerült területek fenyőerdőinek 36.5% „csíkországi fenyves“, mint a költő írja.

5. Erdély és Keletmagyarország visszacsatolt és Romániában maradt erdőterületének fafajmegoszlása 1918-ban.

Répartition, par espèces d'arbre, des superficies forestières des territoires transylvain et oriental recouverts et de ceux laissés à la Roumanie; suivant les chiffres de 1918.

O r s z á g r é s z Régions	F o r é s t s			
	Tölgyerdő de chênes	Bükkerdő de hêtres	Fenyőerdő de sapins	Összes terület au total
A) Kat. holdakban. — En arp. cad.				
A visszacsatolt területen — Sur les territoires recouverts	576.931	1,198.678	963.397	2,739.006
A Romániában maradt részen — Sur les territoires laissés à la Roumanie	994.450	2.141.310	544.745	3,680.505
Összesen — Totaux . . .	1,571.381	3,339.988	1,508.142	6,419.511
B) Az országrész százalékában. — Pourcentage pour chaque région.				
A visszacsatolt területen — Sur les territoires recouverts	36,7	35,9	63,9	42,7
A Romániában maradt részen — Sur les territoires laissés à la Roumanie	63,3	64,1	36,1	57,3
Összesen — Totaux . . .	100,0	100,0	100,0	100,0
C) A fafajcsoportok százalékában. — Pourcentage des espèces d'arbre.				
A visszacsatolt területen — Sur les territoires recouverts	21,0	43,8	35,2	100,0
A Romániában maradt részen — Sur les territoires laissés à la Roumanie	27,0	58,2	14,8	100,0
Összesen — Totaux . . .	24,5	52,0	25,5	100,0

Ez a vármegye a Keleti Kárpátok vidékének drágaköve. A többi megye mind egységes abban, hogy a bükk- és más lombfa csoportja jelentékeny: legalábbis $\frac{1}{3}$, de nem egyedural kedő: legfeljebb $\frac{2}{3}$ részt foglal el a rajta álló erdőknek területéből. Mindegyiken van ebből a fafajcsoportból számottevő mennyiség, de mégsem annyi, hogy meg ne tűrjön maga mellett más fafajokból ugyan csak jelentős mennyiségeket.

Másik szabályszerűség, hogy tölgy és fenyő, mint ellenpólus jelentkezik, egyik másikat szinte kizárja. Ez alól ismét székely megyék: Háromszék és Udvarhely, mutatnak rendhagyó alakulást. E két megye az erdőtájak találkozóhelye, mindhárom fafajcsoport beborít rajtuk jó darab szőnyeget és mindegyik térfoglalásának százalékos számadata kétjegyű számmal dicsekedhetik. A megyék többsége azonban általában két fafajú, a harmadik mindig elenyésző, bár sohasem hiányzik. Vagy főképp csak tölgy

van a bükk mellett, vagy fenyő, így két táborról kell beszélünk, a tölgyes és a fenyves vármegyék szemben álló csoportjáról. Hézag nélküli zárt rendben sorakoznak egymás mellé a fenyves vármegyék a Keleti Kárpátokon: Máramaros, Beszterce-Naszód, Maros-Torda és a már említett Csik a tagjai, mindegyikben az összes erdőknek legalább felét teszik a túlevelűek.

A tölgyes vármegyék a felszabadult terület nyugati részén vannak s a még fel nem említettek: Szatmár, Szilágy, Szolnok-Doboka, Ugocsa, Bihar és Kolozs, mind ide tartoznak. Három fokozatukat lehet megkülönböztetnünk. Leghalványabb a tölgyes jellege Szolnok-Dobokának, de még ezen is megszállva tartja a tölgyfa az egész területnek csakhogynem $\frac{1}{3}$ -át. 40 és 50% között borítja az erdőtalajt a tölgyfa Szatmárban, Ugocsában és Biharban. Az 50 és 60%-os kialakulást most átugorva, — ilyen jelleggel egy vármegye sincs — a harmadik cso-

6. A visszacsatolt erdélyi és keletmagyarországi erdők fajajmegoszlása 1918-ban a régi magyar megyebeosztás szerint.

Répartition par espèces d'arbre des forêts des territoires transylvain et oriental recouverts; selon les chiffres de 1918 et l'ancienne division départementale de Hongrie.

Vármegye Comitats	Tölgyerdő Forêts de chênes	Bükk és más lomberdő Forêts de hêtres et d'autres ar- bres feuillus	Fenyveserdő Sapinières	Összes erdő- terület Superficie fo- restière totale	Vármegye Comitats	Tölgyerdő Forêts de chênes	Bükk és más lomberdő Forêts de hêtres et d'autres ar- bres feuillus	Fenyveserdő Sapinières	Összes erdő- terület Superficie fo- restière totale
A) Kataszteri holdakban. — En arp. cad.					C) A vármegyék közötti százalékos megoszlás. Pourcentage suivant les comitats.				
Beszterce-Naszód	18.521	122.739	179.746	321.006	Maros-Torda	7.6	39.5	52.9	100.0
Bihar	70.686	86.378	281	157.345	Szatmár	49.4	49.3	1.3	100.0
Csik	1.357	41.344	351.646	394.347	Szilágy	60.4	39.6	—	100.0
Háromszék	43.703	162.454	73.992	280.149	Szolnok-Doboka	31.7	66.2	2.1	100.0
Kis-Küküllő	1.207	461	—	1.668	Udvarhely	12.8	67.6	19.6	100.0
Kolozs	81.096	45.643	1.372	128.111	Ugocsa	43.4	56.6	—	100.0
Máramaros	8.598	125.008	135.256	268.862	Összesen — En- semble	21.0	43.8	35.2	100.0
Maros-Torda	25.341	130.800	175.377	331.518					
Szatmár	113.521	113.393	3.103	230.017					
Szilágy	102.475	67.205	66	169.746					
Szolnok-Doboka	80.282	167.729	5.425	253.436					
Udvarhely	24.276	127.866	37.133	189.275					
Ugocsa	5.868	7.658	—	13.526					
Összesen — En- semble	576.931	1,198.678	963.397	2,739.006					
B) A fajajok százalékában. — Pourcentage des espèces d'arbre.									
Beszterce-Naszód	5.8	38.2	56.0	100.0	Beszterce-Naszód	3.2	10.2	18.7	11.7
Bihar	44.9	54.9	0.2	100.0	Bihar	12.2	7.2	—	5.7
Csik	0.3	10.5	89.2	100.0	Csik	0.2	3.4	36.5	14.4
Háromszék	15.6	58.0	26.4	100.0	Háromszék	7.6	13.6	7.7	10.2
Kis-Küküllő	72.4	27.6	—	100.0	Kis-Küküllő	0.2	—	—	0.1
Kolozs	63.3	35.6	1.1	100.0	Kolozs	14.1	3.8	0.1	4.7
Máramaros	3.2	46.5	50.3	100.0	Máramaros	1.5	10.4	14.0	9.8
					Maros-Torda	4.4	10.9	18.2	12.1
					Szatmár	19.7	9.5	0.3	8.4
					Szilágy	17.8	5.6	—	6.2
					Szolnok-Doboka	13.9	14.0	0.6	9.3
					Udvarhely	4.2	10.7	3.9	6.9
					Ugocsa	1.0	0.7	—	0.5
					Összesen — En- semble	100.0	100.0	100.0	100.0

portba, a 60%-osnál is tölgyerdősebbek csoportjába két vármegye jutott: Szilágy és Kolozs.

A négy fenyves-arcú vármegyében az erdélyi és keletmagyarországi hazatért fenyveseknek 87.4%-a van, a hat tölgy-mezbe öltözöttön pedig az összes tölgyerdőknek 78.7%-a.

Beszélnünk kell még Magyarország faellátottságának újból időszerűvé vált kérdéséről. Erre vonatkozóan mérlegelő számítást végeztünk. Ebben a trianoni Magyarországon az 1931—1937. évek alatt átlagosan kitermelt, külföldről behozott és külföldre vitt, valamint elfogyasztott faanyagok mennyisége alapján igyekeztünk következtetést levonni jövőbeli termelésünk, fo-

gyasztásunk és külforgalmunk várható alakulására.

Évi fatermésünket lomberdőben hazai tapasztalati adatokból kataszteri holdankint 1.2 m³-nek, fenyvesekben pedig 1.8 m³-nek véve fel, a jövőben várható fatermésünk tölgyesekben 1.68, bükk- és más lomberdőkben 3.84, fenyvesekben 2.30, az összes erdőben 7.82 millió köbméterre becsülhető.

A tölgyfának átlag 40, a bükk- és más lombfának 20, a fenyőnek 90%-a alkalmas műszaki feldolgozásra az átlagos hazai viszonyok között s a maradék adja a tüzfát. Ezen az alapon az évi kitermelt faanyagból 3.51 millió köbméter lesz a műszaki fa, 4.31 millió köbméter pedig tüzfifa.

Az erdőben, erdei-, nagykereskedői stb. rakodókon a vasúti szállításig még térfogat-egységben, tömör és ürköbméterben kifejezett fatermék a vagonba, tehergépkocsiba rakástól, behajózástól kezdve súlyárúvá válik. A külforgalmi összeállítások, fogyasztási statisztikai kimutatások már vagonban és ennek részeiben fejezik ki a faanyagot. A hazai termelés és ugyanabból a faválasztékból a külforgalomban kialakuló behozatali többlet összegének több évi átlaga adja meg nagyjából a belső fogyasztás átlagos mennyiségét. Ehhez az összegezéshez azonban minden faválasztéknak azonos mérték-egységben kitüntetettnek kell lennie. Ennek elérése céljából a hazai termelésű tűzifa viszonylatában ürköbméterben, vagy köbméterben, műszaki fa esetében mindig köbméterben kifejezett mennyiségeket át kell számítanunk vagonfételre, de másrészt, a külföldről félgyártmány, vagy készárú alakjában behozott faanyagok mennyiségét a feldolgozás előtti gömbölyegfa mennyiségre kell átváltanunk. A megfelelő átszámítási tényezők alkalmazása után kapott végeredmény szerint a jövőben remélhető *hazai termelésű tűzifa összesen 325·3 ezer, a lomblevelű műszaki fa 110·7 ezer, a tűlevelű műszaki fa pedig 129·4 ezer vagonrakománnyal fog közgazdasági életünk vérkeringésébe lépni.*

Vajjon ezek a trianoni időszakban megszokott számokhoz képest igen nagy mennyiségek milyen mértékben fogják fedezni az ország megnövekedése következtében ugyancsak jelentékenyen megnagyobbodott belső szükségletet? Elérkeztünk-e faellátottságunkban ahhoz a két évtizedig délibábos képnek tűnő, elérhetetlennek hitt, mégis mindig olyan hön óhajtott állapothoz, amikor a fafogyasztás minden helyén hazai eredetű fával elégíthetjük ki a jelentkező egész szükségletet? De mennyi lesz hát szükségletünk?

Lássuk először is a *tűzifát*. Összehasonlításra az 1931—1937. évek fafogyasztását választottuk. Ezeket az éveket megelőzően megfelelő fatermelési statisztikai adatokkal még nem rendelkezünk, az utánuk következett 1938. esztendőben viszont a felvidéki területek visszacsatolása a fogyasztó rétegben okozott olyan változást, hogy ez a közös nevezőre hozást lehetetlenné teszi. De e hét év egyébként is kiválóan alkalmas következtetések levonására. Köztük a gazdasági válság teljes kirobbanása alatti és elcsendesülése utáni évek s az új lendületre kapás évei egyaránt felsorakoznak, méhükben hordván annak ígétét, hogy a számtani középárányos, amelyet nyújtanak, valóban az átlagos hazai fafogyasztásnak lesz a kifejezője.

A már súlyegységre átszámított hazai termelés e hét esztendőben évente átlagosan 158 ezer vagonrakomány tűzifát eredményezett. Ugyanakkor a tűzifabehozatali többlet átlagosan évi 26·9 ezer vagonrakománnyal terhelte meg az ország külkereskedelmi forgalmának mérlegét. A kététel együttesen 184·9 ezer vagonrakománnyal egyenlő és ez egyszersmind egyenlő nagy átlagban az akkori ország átlagos évi tűzifaszükségletével is. A rendelkezésre álló belső készletek alakulása ugyanis, mely, ha egy-két év termelési és külforgalmi adataiból kísérelnők meg a fogyasztásra következtetést leszűrni, át nem hidalható hibaforrás lenne, sok év átlagában minden bizonnyal kiegyenlítődik s mint ilyen, elhanyagolható tényező lesz. A kereken 185 ezer vagonos tűzifafogyasztás 2·1 q évi átlagos fejadagnak felel meg.

Ha a magyarlakta felvidéki sávval, Kárpátaljával, keleti és erdélyi területekkel megnagyobbodott Csonka-Magyarországnak immár 13·5 millió lakosa fejenként átlagosan ugyanennyit fogyasztana, akkor tűzifafogyasztási statisztikánk a jövőben 287 ezer

vagón körüli meleggé, hamuvá és füstté vált mennyiséget lajstromozhatna el annalesiben. A levezetett várható évi átlagos termelés ennél 38·3 ezer vagónnal többet tesz ki s ez a mennyiség ezek szerint vegyi feldolgozásra (lepárlás stb.) és kivitelre állhatna rendelkezésre.

Tekintetbe kell vennünk azonban azt, hogy az 1939. évben, amikor a Magyarországhoz visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területek csaknem kizárólagosan fatüzelésre berendezkedett lakossága is bekapcsolódott az ország fogyasztói közé, amikor továbbá a fellépett szénhiány miatt a már csak rossz emlékként élő trianoni határon belül lakó közönség is nagyobb mértékben vette igénybe a tüzfát, az ország tüzifafogyasztásának fejadagja már egészen másképen alakult, mint a fentebb kimutatott 1931—1937. évek alatt s 2·36 q-val volt egyenlő. Ezen az alapon számítva a megnagyobbodott mai Csonka-Magyarország évi tüzifafogyasztása 324 ezer vagónra szökne fel sezegyszersmind a hazai várható termelés teljes felhasználását jelentené. Habár az 1939. év a szénhiány miatt rendkívüli esztendő volt, de ezzel szemben azt is figyelembe kell vennünk, hogy a keleti és erdélyi vármegyék fatüzeléshez szokott és szénhiányában szenvedő vidékein a várható tüzifafogyasztás legalábbis olyan mértékű lesz, mint a visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területeken, de mindenesetre nagyobb arányú, mint a volt trianoni határon innen élő népesség körében. Mindent összevéve az elmult rendkívüli esztendő átlagos fejadagját a jövőre nézve rendes fejadagnak fogadjuk el és *levonhatjuk azt a végső következtetést, hogy az új Magyarország tüzfában éppen csak, hogy el fogja látni önmagát.*

A lombslevelű műfában másképen alakul a helyzet. A trianoni Magyarországon az 1931—1937. évek alatt átlagosan 16·5 ezer vagón volt a hazai termelés, 7·5 ezer vagónt tett ki a gömbfára átszámított behozatali

többlet s e kettő összegével, 24·0 ezer vagónnal volt egyenlő az átlagos évi fogyasztás trianoni mértéke. Ha a jövőben a fogyasztás az ország lélekszámának megnövekedésével arányosan fog kiteljesedni, akkor sem lesz több, mint 36 ezer vagón, alig fele annak, aminek kitermelésével számolhatunk. Lombos műfa kivitelünk, amely eddig is szépen fejlődött, ezek szerint a jövőben még kedvezőbben fog alakulni.

Ennek a számvetésnek eredményét természetesen nagymértékben befolyásolja majd a kereslet alakulása, különösen a bükkműfa esetében, mely huzamosabb tárolásra nem alkalmas romlandósága miatt. Kedvezőtlen piaci viszonyok esetében, továbbá külterjes gazdálkodás mellett a műfává egyébként feldolgozható ilyen faanyag is a tüzfába kerül. De nagy befolyással lesz lombműfatermelésünkre az a körülmény is, hogy milyen állapotban kapjuk vissza a felszabadult területek lomblevelű erdősegeit; hogy milyenek azoknak korosztályviszonyai és hogy lesz-e a legközelebbi jövőben kihasználásra kerülő területeken kielégítő mennyiségű műszaki fává feldolgozható faanyag.

De ugyanez elmondható a *fenyő műfáról* is. Ebben a hazai termelés az 1931—1937. években még $\frac{1}{10}$ részét sem érte el a szükségletnek, szűken nyolcezer vagónt tett ki. Ehhez, már gömbfára átszámítva átlagban 81 ezer vagón külföldi faanyag járult s mindez együtt 89 ezer vagónt tett ki, mint a szükséglet fedezésére rendelkezésre állott mennyiséget. Ha a multbeli 8·7 millió lakos ennyit fogyasztott, akkor a jövőbeli 13·5 milliónak mintegy 138 ezer vagónra tehető a szükséglete. Ez 9000 vagónnal már túl van a hazai termelésnek fentebb levezetett remélhető mennyiségén s arra utal, hogy akármilyen sok fenyves került ismét magyar uralom alá, mégsem jutott vissza elegendő. A felszabadult felvidéki, kárpátaljai, keleti és erdélyi területek népességé-

ben kisebbarányú az épületfát fokozottabb mértékben fogyasztó városi elem, mint a trianoni lakosságban. Ezzel szemben a hegyvidéki faházépítő falusi nép több épületfát igényel az alföldi és dombvidéki kő-, tégl- és vályogházat építőnél. Ez a két tényező egymás ellen hat s lehet, hogy ki fogja egymást egyenlíteni. Akkor pedig egyedül az a körülmény lesz döntő fenyőfaönellátásunk

sikerének, vagy sikertelenségének kifejlődésében, hogy milyen mértékben sikerül a fenyő épületfát az arra alkalmas helyeken az ugyancsak elsörendű tölgy és nyár épületfával helyettesíteni. Minden remény megvan arra, *hogy a kimutatott, egyébként is kismértékű behozatal nem fog jelentkezni és Magyarország fenyő műjában is el fogja látni önmagát.*

Felelős kiadó: Dr. Földváry László.

97.423. — Hornyánszky Viktor R.-T. m. kir. udvari könyvnyomda, Budapest. — Felelős: Nemes Lajos műszaki igazgató.

